

UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI SOCIALE

TEZĂ DE DOCTORAT
Modurile nepersonale ale verbului
în limba română contemporană

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț

Doctorand:

Alina-Paula Nemțuț

ARAD

2011

CUPRINS

Argument

Abrevieri

Simboluri

Sigle

Capitolul I

**Verbul în limba română contemporană. Precizări
necesare**

1.1. Definiție și clasificare

1.2. Categori gramaticale

1.2.1. Mod și modalitate

1.2.2. Timpul

1.2.3. Aspectul

1.2.4. Numărul și persoana

1.2.5. Diateza

Capitolul II

Infinitivul în limba română contemporană

2.1. Expresia infinitivului

2.2. Natura morfologică a infinitivului

2.3. Grupul sintactic cu centru verb la infinitiv

2.4. Tipare structurale cu infinitivul verbal

2.4.1. Infinitivul formant

2.4.2. Infinitivul în context verbal

2.4.2.1. Subiect

2.4.2.2. Nume predicativ

2.4.2.3. Predicativ suplimentar

2.4.2.4. Complement

2.4.2.5. Circumstanțial

2.4.3. Infinitivul predicativ

*2.4.4. Infinitivul în alte contexte: adjectival, adverbial, adnominal
și apozitiv*

2.5. Sinonimia infinitivului cu alte forme verbale și nominale

2.6. Valențe expresive ale infinitivului

Capitolul III

Gerunziul în limba română contemporană

3.1. Expresia gerunziului

3.2. Natura morfologică a gerunziului

3.3. Grupul sintactic cu centru verb la gerunziu

3.4. Clasificarea tipurilor de gerunzii

*3.4.1. Gerunzii nepropoziționale: circumstanțialul de mod și cel
instrumental*

*3.4.2. Gerunzii propoziționale corespunzătoare unui raport de
coordonare*

3.4.3. Gerunzii corespunzătoare unui raport de subordonare

3.4.3.1. Subiect

3.4.3.2. Atribut verbal

3.4.3.3. Predicativ suplimentar

3.4.3.4. Complement

3.4.3.5. Circumstanțial

3.4.4. Gerunziul în construcții incidente și structuri clișeizate

3.5. Valențe expresive ale gerunziului

Capitolul IV

Participiul în limba română contemporană

4.1. Expresia participiului

4.2. Natura morfologică a participiului

4.3. Grupul sintactic cu centru verb la participiu

4.4. Tipare structurale cu participiu

4.4.1. Forme verbale compuse

4.4.2. Structura pasivă

4.4.3. Poziții sintactice adjectivale

4.4.3.1. Atributul

4.4.3.2. Numele predicativ

4.4.3.3. Predicativul suplimentar

4.4.3.4. Complementul

4.4.3.5. Circumstanțialul

4.4.4. *Construcții verbale impersonale*

4.4.5. *Construcții participiale absolute*

4.5. Valențe expresive ale participiului

Capitolul V

Supinul în limba română contemporană

5.1. Supinul-verb

5.2. Supinul-substantiv(izat)

5.3. Supin *versus* participiu

5.4. Prepozițiile supinului. Inventar și distribuție

5.5. Tipare structurale cu supinul verbal

5.5.1. *Supinul în context verbal*

5.5.2. *Supinul în context adjectival*

5.5.3. *Supinul în context adverbial*

5.5.4. *Supinul în context nominal*

5.5.5. *Supinul în construcții tematizate*

5.6. Valențe expresive ale supinului

În loc de concluzii

Bibliografie

REZUMAT

Apariția în 2005 a *Gramaticii limbii române*, urmată în 2008 de ediția revăzută și în 2010 de *Morfosintaxa limbii române*, volum ce actualizează informațiile potrivit celor mai noi teorii lingvistice, a făcut ca abordarea diverselor fapte de limbă să cunoască nu doar o lărgire a orizontului de cercetare necesar oricărui specialist, ci și o reinterpretare a acestora din perspectiva gramaticii moderne.

Verbul, capitol important al morfosintaxei, impune mereu completări de ordin semantic, sintactic și stilistico-pragmatic, fiind o clasă lexico-gramaticală în perpetuă devenire. În mod firesc, tratatul academic îi dedică acestuia partea cea mai amplă. Se observă atât tendința de aliniere la realizările din spațiul anglo-saxon și american, cât și cea de valorificare a lor, cu intenția de a descoperi, dincolo de particularitățile fiecărei limbi, niște universalii lingvistice. Un exemplu ni-l oferă *formele verbale nepersonale/ nonfinite*, denumire existentă și în celelalte limbi romanice (fr. *les formes non finies du verbe*, it. *le forme non finite del verbo*, sp. *las formas non finitas del verbo*, port. *formas verbais non finitas*) sau în engleză (*nonfinite verbal forms/ verbals*), cu sublinierea că

acestea nu au supin. Situate în afara categoriei modului, asemenea forme au câștigat față de edițiile anterioare nu atât cantitativ, cât calitativ.

Interesante prin ocurențele inedite din stilul beletristic și publicistic și de multe ori dificile ca interpretare gramaticală, formele verbale nepersonale ne-au atras îndeosebi atenția, fiind preocupați de a le aprofunda și de a găsi răspunsuri la propriile nelămuriri (legate, de exemplu, de comportamentul lor semantic și sintactic – ambiguitatea unor structuri, interferența valorilor circumstanțiale, viabilitatea unor poziții sintactice, raportul cu alte clase de cuvinte, procesul locuțional). Considerate de Constantin Noica *mijloace de redare a modulațiilor ființei*, modurile verbale reprezintă o sursă nebănuită de expresivitate, în jurul lor *se concentrează însăși dezbateră cugetului cu el însuși. Zonele mai largi de viață umană se petrec la alte moduri decât indicativul*.¹

Intitulată *Modurile nepersonale ale verbului în limba română contemporană*, denumire tributară gramaticii tradiționale, lucrarea noastră se dorește a fi o sinteză a infinitivului, a gerunziului, a participiului și a supinului, având ca fundament contribuțiile Gabrielei Pană Dindelegan și ale

¹ Vezi *Cuvânt împreună despre rostirea românească*, p. 247.

Rodică Zafiu (urmărind astfel linia *Gramaticii limbii române* – 2005, 2008), dar și ale unor lingviști precum Matilda Caragiu-Marioțeanu, Frieda Edelstein, Valeria Guțu Romalo, Mioara Avram, Elena Negoită-Soare, Iorgu Iordan, Dumitru Irimia, C. Dimitriu, Ion Diaconescu, D. D. Drașoveanu, G. G. Neamțu, Ionuț Pomian ș.a.

Din rațiuni didactice, ne-am propus utilizarea unor concepte actuale, existente în *Dicționarul de științe ale limbii* (2005). Printre cuvintele-cheie ale tezei apar următoarele: *(pseudo)adjunct, anaforă, amalgamare, ambiguitate, argument, autonomie enunțiativă, avansare, cauzativ, circumstanțial, clitic, complement, complementizator, condensare, control, (co)referențialitate, deplasare, forme nepersonale, grup sintactic, lexicalizare, marcă flexionară, mod, modalitate, modalizare, modalizator, negație, omonimie, operator, pasivizare, poziție sintactică, predicat complex, predicat (semantico)-sintactic, propoziție contrasă/ redusă/ nonfinită, PRO, reflexivizare, rol, valență, tematizare, tranzitivitate, verb ergativ/ inergativ, verb prototipic, variație liberă.*

Situându-ne între tradiție și inovație, am preferat sintagma *moduri nepersonale*, ocurentă în variație liberă cu cea de *forme nepersonale*, deoarece considerăm că nu li se poate nega acestora conținutul modal, dependent contextual ori

mediat de elemente exterioare lor. Înscriindu-se în sfera modalizatorilor, modurile nepersonale dezvoltă semnificații dintre cele mai diverse, vorbitorul putând reda acțiunea ca reală, posibilă sau obligatorie. Demersul pe care îl avem în vedere continuă descrierea teoretică a celor patru forme verbale așa cum este aceasta realizată în *Gramatica limbii române* (GALR), propunând o modestă contribuție prin care să reunim *vechiul* și *noul* în abordarea modurilor nepersonale.

Pornind de la exemplificări diversificate ce acoperă un spațiu literar generos (includem aici scriitori premoderni, clasici, interbelici și contemporani, mulți dintre ei nemaicitați: Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Nicolae Iorga, I. L. Caragiale, Ioan Slavici, Emil Cioran, A. E. Baconsky, Ion Barbu, Tudor Arghezi, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Marin Preda, Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Mircea Ivănescu, Răzvan Petrescu, Radu Cosașu, Petru Popescu ș.a.), lucrarea noastră oferă unele explicații, comentarii personale, nuanțări, abordări comparative ori soluții legate de tiparele structurale acolo unde ele lipsesc ori nu apar suficient ilustrate. Mai mult, comentând pozițiile lingviștilor față de

anumite funcții sintactice, unii negându-le, alții tratându-le sumar ori (aproape) deloc, încercăm să demonstrăm existența lor prin contextele selectate.

Având în atenție cele mai recente opinii din literatura de specialitate (și totodată referințe în limba engleză și în limba franceză), dar fără a contesta meritul gramaticii de tip clasic, și utilizând drept sursă literatura, pledăm pentru tratarea solidară limbă–literatură, cea din urmă furnizând informații esențiale despre evoluția fenomenelor lingvistice, i.e. despre modurile nepersonale, și productivitatea lor. În acest sens, intenționăm să desprindem anumite valențe expresive, așa cum ni se evidențiază ele mai ales în poezia și proză modernă și postmodernă (la Nichita Stănescu, Mircea Ivănescu, Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Răzvan Petrescu, Petru Popescu etc.).

Bazându-ne pe un material bibliografic foarte bogat (nenumărate articole din periodice, lucrări de referință), dar fără a avea pretenția exhaustivității, teza noastră urmărește o abordare cuprinzătoare și integratoare a celor patru moduri nepersonale cu tot ceea ce ține de comportamentul lor semantic, morfologic, sintactic și, pe alocuri, stilistico-pragmatic. Organizată în cinci capitole, lucrarea noastră

orientează demersul analitic dinspre general înspre particular și propune o sinteză a celor patru moduri/ forme nepersonale atât din perspectivă generală, cât și la nivelul tiparelor structurale (poziții sintactice ocupate, construcții specifice și nespecifice, structuri clișeizate și incidente etc.).

Primul capitol, *Verbul în limba română contemporană. Precizări necesare*, este unul preponderent teoretic și are rolul de a defini această parte de vorbire, de a-i prezenta principalele *clase flexionare* cu elementele lor caracteristice, de a circumscrie *categoriile gramaticale verbale*: modul, timpul, aspectul, numărul, persoana și diateza și de a exemplifica *relația cu alte clase lexico-gramaticale* a formelor verbale nepersonale. O atenție deosebită am acordat categoriei *modului* și relației dintre *mod*, *modalitate* și *modalizatori*, dat fiind că viziunea gramaticii academice față de acesta a cunoscut o schimbare de abordare de la o ediție la alta, aducând numeroase nuanțări. Am încercat să facem, în acest sens, un inventar al pozițiilor adoptate de lingviști de-a lungul timpului.

Următoarele patru capitole alcătuiesc un studiu monografic, intenția noastră fiind aceea de a oferi, pe de o parte, informații cât mai precise și contexte adecvate pentru

manifestarea celor patru moduri/ forme nepersonale, iar pe de altă parte, de a propune interpretări, comentarii ori chiar soluții în rezolvarea unor ambiguități. Toate capitolele urmăresc linia GALR, cu modificări mai mici sau mai mari de structură, având ca elemente comune următoarele aspecte: *expresia formei verbale, discutarea naturii sale morfologice (dualitatea verb ~ nume pentru infinitiv, gerunziu și supin; dualitatea verb ~ adjectiv pentru participiu; dualitatea verb ~ adverb pentru gerunziu), relația cu alte clase lexico-gramaticale, grupul sintactic cu centru formă verbală nepersonală, tipare structurale (în context verbal, adjectival, adverbial și nominal, diferențiate de la o formă la alta), valențe expresive.*

Al doilea capitol, *Infinitivul în limba română contemporană*, aduce, pe lângă teoretizările necesare organizate în jurul punctelor menționate anterior (discutând opiniile avizate ale unor lingviști față de *statutul „conjuncțional” al prepozițiilor/ locuțiunilor prepoziționale construite cu infinitivul*), și actualizările unor informații (am făcut o trecere în revistă a celor *douăzeci de termeni pentru a denumi morfemul a*, cu multiple referințe și comentarii). Am exemplificat unele situații pe care nu le găsim în tratatul academic: *controlul exercitat de un complement*

posesiv, de un atribut genitival sau de un clitic posesiv asupra subiectului infinitivului.

Ilustrarea infinitivului ca guvernor al unui grup sintactic (i.e. termen regent pentru diverse tipuri de complemente și circumstanțiale) se bazează pe contextele identificate de noi în sursele literare, multe dintre ele nemaicitate până acum. În sesizarea valorii de viitor a grupării a avea + infinitiv, am propus o posibilitate de dezambiguizare față de aceeași grupare, dar cu sens modal, prin apariția unui adverb de timp exprimând posteritatea sau durata ori prin corelarea cu a avea + conjunctiv.

Apariția infinitivului în grupul verbal este ilustrată cu nouăsprezece funcții sintactice (subiect, nume predicativ, predicativ suplimentar, complement direct, secundar, prepozițional și comparativ, circumstanțial de timp, de mod, de cauză, final, concesiv, condițional, consecutiv, instrumental, de excepție, de relație, cumulativ și opozițional). În descrierea lor am evidențiat următoarele: folosirea infinitivului subiect și complement direct ca fenomenalizări ale unor anafore cumulative/ rezumative; ambiguitatea unor infinitive după verbe aspectuale (a prinde); includerea unora în construcții cauzative (a da a înțelege); existența și a altor regenți decât cei deja cunoscuți pentru o construcție infinitivală relativă (a găsi); propunerea de a trata infinitivul după a fi cu sensul „a-i arde, a

fi interesat/ preocupat de” drept *complement prepozițional* și nu subiect.

Am comentat, folosind scheme grafice, anumite expresii verbale problematice (*a fi aproape de a, a fi la un pas de a, a fi pe punctul de a, a fi pe cale de a, a fi departe de a*) în comparație cu alte structuri infinitivale creatoare de confuzii. Descrierea *complementului comparativ*, a *circumstanțialului exceptiv* și a *infinitivului apozitiv* se sprijină pe mai multe exemple decât cele identificate de noi în majoritatea lucrărilor de referință. Am sesizat *apropierea dintre infinitivul cauzal și cel agentiv*. Am ilustrat *infinitivul final incident*, *circumstanțialul consecutiv* cu *de, până, până la și pentru* (necitat de Ion Diaconescu sau alții), *instrumentalul negativ* (lipsa instrumentului marcată de *fără*), *conversiunea prin autonimie*, bine reprezentată cu exemple din lirica lui Nichita Stănescu și din aforismele lui Emil Cioran. Am insistat asupra *statutului unor locuțiuni prepoziționale finale, concesive și condiționale* și am subliniat anumite *valențe expresive*.

Printre acestea am exemplificat câteva *fenomenalizări ale repetiției* (laimotivul, poliptotonul, anafora, anadiploza, epifora, chiasmul). Bazându-se pe *enumerație, coordonarea prin infinitiv* poate apărea la nivelul oricărei funcții sintactice

(subiect, nume predicativ, atribut, construcție infinitivală relativă, complement și circumstanțial). Efecte stilistice deosebite capătă infinitivul și în *enunțuri predicative*, mai ales prin acumularea unor verbe din sfere semantice diferite. Sugestive sunt și *imprecațiile* constituite din forme verbale inversate ori situațiile de *tematizare a infinitivului*.

Capitolul trei, *Gerunziul în limba română contemporană*, detaliază, în aceeași manieră, expresia și natura morfologică a formei verbale ca la infinitiv, aducând foarte multe exemple din stilul beletristic. Am abordat gerunziul potrivit *caracterului său nepropozițional* (fără echivalent frastic) și *propozițional* (corespunzător unui raport de coordonare ori de subordonare, cel din urmă dezvoltând *șaisprezece funcții sintactice: subiect, atribut, predicativ suplimentar, complement direct și prepozițional, circumstanțial de timp, de mod, de cauză, final, condițional, concesiv, consecutiv, de excepție, de relație, cumulativ și opozițional*).

Dintre contribuții amintim: *ilustrarea fenomenului de control exercitat asupra subiectului gerunziului de către un complement posesiv sau un atribut genitival*; *precizarea conversiunii accidentale a gerunziului (substantivizarea prin autonomie a*

verbului *a fi*); identificarea și exemplificarea unui mare număr de *compliniri*.

Primele tipare structurale analizate includ *gerunziul circumstanțial de mod și cel instrumental*. Am propus *recunoașterea modalului prin asocierea cu grupuri adverbiale sau nominale ori după prezența interogativului/ relativului cum* sau a unui *modalizator epistemic*. În cadrul funcțiilor amintite, am discutat *construcțiile exceptive și interferența valorilor circumstanțiale: condițională, cauzală, temporală*; am citat deopotrivă *apariția instrumentalului în construcții antitetice (chiasm) sau tautologice*. În tratarea *gerunziilor asociative* am luat în considerare *lectura circumstanțial-asociativă*, comentarea opiniilor unor lingviști, *negarea unui raport de coordonare concluziv* subiacent acestui tip de gerunziu.

Alte aspecte legate de comportamentul sintactic al gerunziului vizează: *ambiguitatea subiect-atribut, tematizarea gerunziului subiect*; ilustrarea diversificată a atributului verbal cu *scheme ale grupurilor nominale complexe; predicativul suplimentar* după diverși regenți (forme verbale personale/ nepersonale) și *apariția într-o structură exceptivă; explicarea gerunziului „îpostazei” prin elipsă și glisarea pe poziția „complementului calității”*; comentarea existenței complementului prepozițional.

Cât privește *funcțiile circumstanțiale*, am discutat statutul formei gerunziale *începând* și al grupării *începând cu* și am ilustrat *interferența valorilor* (*temporal-concesivă*, *temporal-cauzală*, *temporal-condițională*). Am comentat unele locuțiuni verbale cauzale, sesizând *lectura cauzal-temporală*, *cauzal-instrumentală*, *cauzal-temporal-condițională* a gerunziului. Am susținut cu argumente *existența circumstanțialului final*, dar și a celui *opozitional*. Mai multe exemple au fost aduse pentru *circumstanțialul comparativ-condițional*, pentru *lectura mixtă condițional-modală*, *condițional-temporală*, *condițional-temporal-cauzală*, *condițional-concesivă*, dar și pentru *gerunziul consecutiv*. Am discutat *circumstanțialul de excepție* și unele contexte actualizând *sensul restrictiv/ limitativ*. Apariția gerunziului în *construcții incidente și structuri clișeizate* a fost, de asemenea, generos exemplificată.

Am relevat și câteva dintre *valențele expresive* ale gerunziului: *folosirea adjectivelor gerunziale și a gerunziilor verbale ca epitețe* în poezia romantică și modernă, *ambiguitatea sintactică*, *fragmentarea discursivă* (coordonare întreruptă) prin utilizarea gerunziilor asociative, crearea unor *licențe poetice*.

În capitolul patru, *Participiul în limba română contemporană*, în afara considerațiilor generale, am detaliat

natura sa morfologică: *comportamentul adjectival* (insistarea asupra *negației focalizante*, a *semnificației superlative din afixele derivative*, a *ocurenței în sintagme superlative*, a *relației cu procedeul derivării și al compunerii*; exemplificarea generoasă a *substantivizării și a adverbializării*). La *comportamentul verbal*, trăsăturile participiului se sprijină pe *contexte foarte diversificate*, la fel și în cazul grupului sintactic cu centru participial.

Analizând structurile participiale, am făcut o *sinteză a opiniilor legate de tiparul pasiv și de cel impersonal*; am procedat similar și la *atribut*, aducând exemple pentru ilustrarea *nuanței circumstanțiale temporale, cauzale, cauzal-temporale și cauzal-condiționale*; la *numele predicativ*, am dat câteva *modificări semantice*, comentând statutul grupării *a fi + participiu*; *predicativul suplimentar poate fi generat și dintr-o circumstanțială temporală sau concesivă* (neilustrate de *Gramatică*); am subliniat posibilitatea apariției participiului în poziție de *complement (prepozițional și comparativ-condițional)*, dar și de *circumstanțial (de cauză și de relație)*; am adus și alte exemple decât cele existente (mai ales din literatura contemporană) pentru *construcțiile participiale temporale, cauzale, condiționale, concesive*, evidențiind *interferența valorilor*; am identificat și un *participiu în structură exceptivă*.

Prin *valențele expresive*, am demonstrat aparițiile mai puțin obișnuite ale participiului: *încălcări ale tranzițivității* – folosirea unor participii neadjectivizabile provenind de la verbe intransitive (*licențe poetice*), diverse *ipostaze ale repetiției* (chiasmul, antanacloza, poliptotonul).

În ultimul capitol, *Supinul în limba română contemporană*, am detaliat considerațiile Gabrielei Pană Dindelegan din studiile dedicate supinului și participiului, dar nu numai (incluzând contribuțiile din GALR), aducând, pe lângă exemplele citate mai frecvent din Ion Creangă, multe altele – literare (George Coșbuc, Calistrat Hogaș, Marin Preda, Ștefan Agopian, Mircea Cărtărescu, Petru Popescu etc.) ori din publicații, supinul fiind mai „deficitar” în acest sens, după cum reiese din tratarea expeditivă existentă în marea parte a gramaticilor. Am ilustrat *douăsprezece funcții ale supinului-verb* (*subiect, nume predicativ, atribut, complement direct și prepozițional, circumstanțial de loc, de mod, de timp, final, de cauză, de relație și instrumental*) și câteva din cele ale *supinului substantivizat*, punctând *contextele diagnostice* ale fiecăruia, dar și situațiile de *ambiguitate*.

Am urmărit *trăsăturile comune supinului și participiului* sub aspect formal, semantic, morfosintactic, distribuțional, al

relației cu alte clase de cuvinte, dar și pe *cele diferențiatore*, comentând unele poziții legate de categoriile gramaticale ale supinului. Am realizat o sinteză a viziunilor tradiționale și moderne (în afara lingvistei citate, apar nume ca Maria Manoliu-Manea, Elena Negoită-Soare, Al. Niculescu, D. D. Drașoveanu, G. G. Neamțu etc.).

Un punct de originalitate în acest capitol îl constituie partea care se ocupă de *prepozițiile/ locuțiunile prepoziționale ale supinului* (*de, cât despre, din, după, în, la, pe, pentru, prin, de la, pe la, până la, pe lângă, înainte de, în afară de, în loc de*). Pornind de la câteva seturi de exemple, am făcut un inventar al acestora și al *valorilor semantice* (*prepoziție regim ori prepoziție cu valoare circumstanțială – locală, temporală, modală, cauzală, finală, limitativă, consecutivă, cantitativă*), luând fiecare prepoziție/ locuțiune prepozițională separat și urmărindu-le distribuția în diverse poziții sintactice.

Am luat în discuție, înainte de toate, statutul lui *de*, evidențiindu-se *patru ipostaze*: *de*₁ *morfem* (pentru funcțiile de subiect, nume predicativ și complement direct); *de*₂ *prepoziție* (la rândul ei subclasificată în: *conector* în grupul nominal, *prepoziție-regim* al unor verbe/ locuțiuni verbale intransitive și al unor adjective și *prepoziție cu sens circumstanțial final*,

cauzal, consecutiv și de relație); *de*₃ *postpoziție* (ne raliem teoriei lui D. D. Drașoveanu), ocurentă în sintagme cu supin adverbial dezvoltând o semnificație superlativă, și *de*₄ *tematizator* (în tipare de tematizare forte). Analizându-le, am relevat apariția supinului în diverse *construcții cauzative* (cu verbe precum *a da* sau *a lăsa*) și *formații cvasilocuționale* (având în componență un *verb aspectual incoativ*: *a bufni*, *a lua*, *a pufni*, *a izbucni* sau altele: *a leșina*, *a se prăpădi*, *a ropoti*, *a se tăvăli*), dar și *frecvența structurii verb aspectual incoativ/ terminativ + supin*.

Cât privește tiparele structurale cu supinul verbal, am propus soluția de *complement prepozițional* după verbul *a fi* cu sensul „a-i arde, a fi interesat de” și nu de subiect; am optat pentru funcția de *complement prepozițional în cazul supinelor dependente de verbe aspectuale intransitive* (nu de componente ale unui predicat complex) și de *complement direct după cele aspectuale tranzitive*, agreând soluția de *predicat complex pentru gruparea a avea + supin*. Am prezentat *situațiile de ambiguitate a supinului după modalul a avea*, dar și structurile în care același verb are o „*citire*” posesivă.

În tiparul Subiect + copulativ + Supin, am adus în discuție fenomenul numit *construcție Tough* din gramatica

generativă, ilustrând tratarea sa pe baza studiilor Gabrielei Pană Dindelegan, dar și ale Elenei Negoită-Soare, Carmen Dobrovie-Sorin, Eugene Roegiest, Ion Giurgea etc.

Dintre *circumstanțiale*, ne-am oprit asupra celui *de timp*, adăugând alte exemple; a celui *de relație* (după adjective ca *bun, comod, imposibil, nefiresc, priceput* sau după un participiu pasiv); a celui *cantitativ* (îl considerăm astfel, nu consecutiv, aducând nenumărate exemple). Nuanțări apar și la *supinul atributiv* și la cel din *construcțiile tematizate* (am adăugat o *a patra structură* la cele deja citate).

Elaborată ca urmare a studierii unui mare număr de titluri (peste 200 de studii și articole de specialitate, aproape 140 de lucrări de referință), teza noastră de doctorat realizează o sinteză a modurilor nepersonale, vehiculând termenii noi din GALR și *Morfosintaxa limbii române*, dar ținând cont de abordarea tradițională anterioară acestor apariții și încercând o corelare a celor două tipuri de viziuni. Raportând ceea ce este vechi la ceea ce este nou, am încercat să formulăm câteva observații legate de ocurența infinitivului, a gerunziului, a participiului și a supinului în limba română contemporană și să propunem unele modele de analiză. Bazându-ne pe un mare număr de exemple, am

urmărit totodată identificarea unor structuri mai puțin discutate ori ilustrate, susținând existența și viabilitatea unei poziții sintactice ori a alteia.

Precum orice demers științific, lucrarea noastră nu este scutită de unele imperfecțiuni, idei contestabile sau erori și nici nu epuizează tema aleasă, informațiile despre formele verbale nepersonale putând fi oricând îmbunătățite. Este, desigur, un punct de pornire pentru viitoare cercetări. Interesantă ar fi alcătuirea unui corpus de texte care să aibă în vedere și limba română vorbită în diverse medii, cele mai recente apariții beletristice, dar și publicistice.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Dicționare și enciclopedii

* * *Dicționar explicativ al limbii române* [DEX], 1998, București, Editura Univers Enciclopedic.

* * *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* [DOOM₂], 2005, București, Editura Univers Enciclopedic.

Bidu-Vrăncianu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, 2005, *Dicționar de științe ale limbii* [DȘL], București, Editura Academiei Române.

Sala, Marius (coord.), 2001, *Enciclopedia limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic.

2. Lucrări de referință

* * *Gramatica limbii române* [GLR₁], 1954, București, Editura Academiei.

* * *Gramatica limbii române* [GLR₂], 1966, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Academiei.

* * *Gramatica limbii române* [GALR], 2005, ediția a III-a, București, Editura Academiei.

* * *Gramatica limbii române*, 2008, ediția a III-a revăzută și adăugită, București, Editura Academiei.

Andrei, Mihail, Ghiță, Iulian, 1983, *Limba română. Fonetică, lexicologie, gramatică, stil și compoziție, exerciții*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Anghelescu, Temelie N., Popescu, Gh., 1976, *Dificultăți ale analizei gramaticale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Avram, Mioara, 1960, *Evoluția subordonării circumstanțiale cu elemente conjuncționale în limba română*, București, Editura Academiei.

Avram, Mioara, 1997, *Gramatica pentru toți*, București, Editura Humanitas.

Bejan, Dumitru, 1995, *Gramatica limbii române – compendiu*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.

Beldescu, G., 1957, *Contribuții la cunoașterea numelui predicativ*, București, Societatea de Științe Istorice și Filologice.

Berceanu, B. B., 1971, *Sistemul gramatical al limbii române (reconsiderare)*, București, Editura Științifică.

Bogza-Irimie, Rodica, 1989, *Gramatică practică în texte literare românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Borchin, Mirela-Ioana, 1999, *Modalitatea și predicatul verbal compus*, Timișoara, Editura Helicon.

Botiș, Valeria, Vulișici Alexandrescu Maria, Comănescu, Ioan, 1977, *Sintaxa frazei: texte și analize*, Timișoara, Editura Facla.

Brâncuș, Gr., 1976, *Limba română contemporană. Morfologia verbului*, București, Tipografia Universității din București.

Brâncuș, Grigore, Saramandu, Manuela, s.a., *Morfologia limbii române*, București, Editura Atos.

Bujor, I. L, Chiriac, Fr., 1971, *Gramatica limbii latine*, ediția a II-a, București, Editura Științifică.

Bulgăr, Gh., 1968, *Limba română. Sintaxă și stilistică*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Byck, J., 1967, *Studii și articole. Pagini alese*, București, Editura Științifică.

Capota, Teodor, s.a., *Dificultăți și confuzii în analiza gramaticală*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.

Chiorean, Luminița, 2008, *Limba română. Morfosintaxa – teste grilă*, Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior”.

Constantinescu-Dobridor, Gh., 1996, *Morfologia limbii române*, București, Editura Vox.

Constantinescu-Dobridor, Gh., 1998, *Sintaxa limbii române*, București, Editura Științifică.

- Cornilescu, Alexandra, 1995, *Concepts of Modern Grammar. A Generative Grammar Perspective*, București, Editura Universității din București.
- Coteanu, I. (coord.), 1974, 1975, *Limba română contemporană*, I–II, București, Editura Didactică și Pedagogică (ediția a II-a: 1985).
- Coteanu, I., 1980, *Gramatica de bază a limbii române*, București, Editura Științifică.
- Coteanu, I., 1985, *Stilistica funcțională a limbii române*, II, București, Editura Academiei.
- Crașoveanu, D., 1992, *Categorii sintactice circumstanțiale*, Timișoara, Editura Amphora.
- Crașoveanu, D., 2002, *Categorii sintactice necircumstanțiale*, Timișoara, Editura Mirton.
- Crăciun, Corneliu, 2004, *Gramatica limbii române*, Oradea, Editura GrafNet.
- Crețu, Ecaterina, 2007, *Limba română contemporană. Sintaxa*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Cruceru, Constantin, Teodorescu, Vasile, 2008, *Gramatica limbii române*, București, Editura Gramar.
- Diaconescu, Ion, 1977, *Infinitivul în limba română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

- Diaconescu, Ion, 1989, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Diaconescu, Ion, 1995, *Sintaxa limbii române*, București, Editura Enciclopedică.
- Dimitrescu, Florica (coord.), 1978, *Istoria limbii române. Fonetică, morfosintaxă, lexic*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Dimitriu, C., 1979, *Gramatica limbii române explicată. Morfologia*, Iași, Editura Junimea.
- Dimitriu, C., 1982, *Gramatica limbii române explicată. Sintaxa*, Iași, Editura Junimea.
- Dimitriu, C., 1999, *Tratat de gramatică a limbii române. Morfologia*, Iași, Editura Institutul European.
- Dimitriu, C., 2002, *Tratat de gramatică a limbii române. Sintaxa*, Iași, Editura Institutul European.
- Dobrovie-Sorin, Carmen, 2000, *Sintaxa limbii române: studii de sintaxă comparată a limbilor romanice*, București, Editura Univers.
- Dragomirescu, Gh. N., 1975, *Mică enciclopedie a figurilor de stil*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Dragomirescu, Gh. N., 1995, *Dicționarul figurilor de stil*, București, Editura Științifică.

- Draşoveanu, D. D., Dumitraşcu, P., Zdrengea, M., 1966, *Analize gramaticale şi stilistice*, ediția a II-a, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
- Draşoveanu, D. D., 1997, *Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.
- Drincu, Sergiu, 2008, *Punctuația de bază în limba română*, Timișoara, Editura Mirton & Amphora.
- Dumitrescu, Suzana Carmen, 1979, *Coordonarea în limba română contemporană*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
- Edelstein, Frieda, 1972, *Sintaxa gerunziului românesc*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
- Evseev, Ivan, 1974, *Semantica verbului*, Timișoara, Editura Facla.
- Felecan, Nicolae, 2002, *Sintaxa limbii române. Teorie. Sistem. Construcție*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Forăscu, Narcisa, Popescu, Mihaela, 2001, *Dificultăți gramaticale ale limbii române*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti.
- Frâncu, Constantin, 1999, *Curenți şi tendințe în lingvistica secolului nostru*, ediția a II-a revăzută şi adăugită, Iaşi, Casa Editorială Demiurg.

- Frâncu, Constantin, 2000, *Conjunctivul românesc și raporturile lui cu alte moduri*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Gheorghe, Mihaela, 2004, *Propoziția relativă*, Pitești, Editura Paralela 45.
- Gherasim, Paula, 1997, *Semiotica modalităților*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Graur, Al., 1968, *Tendențele actuale ale limbii române*, București, Editura Științifică.
- Gruică, G., 1981, *Acordul în limba română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Gruică, G., 1998, *Gramatică normativă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Gruică, G., 2006, *Moda lingvistică 2007. Norma, uzul și abuzul*, Pitești, Editura Paralela 45.
- Guțu Romalo, Valeria, 1968, *Morfologie structurală a limbii române*, București, Editura Academiei Române.
- Guțu Romalo, Valeria, 1973, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Guțu Romalo, Valeria, 2000, *Corectitudine și greșală. Limba română de azi*, București, Editura Humanitas Educațional.
- Guțu Romalo, Valeria, 2005, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura Humanitas Educațional.

- Házy, Ștefan, 1997, *Predicativitatea: determinare contextuală analitică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Hristea, Theodor (coord.), 1981, *Sinteze de limba română*, ediția a II-a, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Iliescu, Ada, 2005, *Gramatica practică a limbii române actuale*, București, Editura Corint.
- Ioniță, Adriana-Zâna, 2004, *Tradiție și inovație în morfologia limbii române*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Iordan, Iorgu, 1943, *Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor”*, Iași, Institutul de arte grafice A. A. Țerek (ediția a II-a: 1948, București, Editura Socec).
- Iordan, Iorgu, 1954, *Limba română contemporană*, București, Editura Ministerului Învățământului (ediția a II-a: 1956).
- Iordan, Iorgu, Guțu Romalo, Valeria, Niculescu, Alexandru, 1967, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică.
- Iordan, Iorgu, 1975, *Stilistica limbii române*, București, Editura Științifică.
- Iordan, Iorgu, Robu, Vladimir, 1978, *Limba română contemporană*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Iorgu, Iordan, 2005, *Gramatica limbii române*, București, Editura Semne.

- Ionescu, D. C., 1998, *Small Clauses in English and Romanian*, București, Editura Universității din București.
- Irimia, Dumitru, 1976, *Structura gramaticală a limbii române. Verbul*, Iași, Editura Junimea.
- Irimia, Dumitru, 1983, *Structura gramaticală a limbii române. Sintaxa*, Iași, Editura Junimea.
- Irimia, Dumitru, 1986, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Irimia, Dumitru, 2008, *Gramatica limbii române*, ediția a III-a revăzută, Iași, Editura Polirom.
- Manea, D., 2001, *Elemente de gramatică funcțională I. Predicația*, București, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București.
- Manoliu-Manea, Maria, 1971, *Gramatica comparată a limbilor romanice*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Manoliu-Manea, Maria, 1977, *Elemente de sintaxă comparată romanică. Tipologie și istorie*, București, Tipografia Universității din București.
- Manoliu-Manea, Maria, 1993, *Gramatică, pragmasemantică și discurs*, București, Editura Litera.
- Merlan, Aurelia, 2001, *Sintaxa limbii române. Relații sintactice și conectori*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”.

- Mihăescu, N., 1978, *Aspecte lexicale și gramaticale ale limbii române literare*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Mihulecea, Rodica-Maria, 2004, *Infinitivul. Abordare semantico-stilistică*, Sibiu, Editura Universității din Sibiu, 240 p. [rés. fr.]; cu bibl. p. 209–230.
- Mihuț, Lizica, 1995, *Limba română contemporană. Sinteze. Morfologia*, Arad, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Facultatea de Teologie, seria Cursuri Universitare.
- Mihuț, Lizica, 1996, *Gramatica limbii române. Sinteze. Exerciții*, Arad, Editura Multimedia.
- Mihuț, Lizica, Miuța, Bianca, 2007, *Limba română. Sinteze și exerciții*, Arad, Editura Universității din Arad.
- Mihuț, Lizica, Mihăilescu, Dumitru, 2008, *Limba română. Repere teoretice. Exerciții*, București, Editura Palimpsest.
- Nagy, Rodica, 2005, *Sintaxa limbii române actuale. Unități, raporturi și funcții*, Iași, Editura Institutul European.
- Neamțu, G. G., 1986, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Neamțu, G. G., 1999, *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și... distincții*, ed. I, Cluj-Napoca, Editura Excelsior.

- Neamțu, G. G., 2007, *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și... distincții*, Pitești, Editura Paralela 45.
- Negoită-Soare, Elena, 2002, *Le supin roumain et la théorie des catégories mixtes*, teză de doctorat, susținută la Université Paris 7, www.llf.cnrs.fr/Gens/Soare/final2.pdf.
- Niculescu, Al., 1965, *Individualitatea limbii române între limbile romanice (1). Contribuții gramaticale*, București, Editura Științifică.
- Niculescu, Al., 1978, *Individualitatea limbii române între limbile romanice (2). Contribuții socioculturale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Niculescu, Al., 1999, *Individualitatea limbii române între limbile romanice (3). Noi contribuții*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.
- Pană Dindelegan, Gabriela, 1974, *Sintaxa transformățională a grupului verbal în limba română*, București, Editura Academiei Române.
- Pană Dindelegan, Gabriela, 1992, *Sintaxă și semantică. Clase de cuvinte și forme gramaticale cu dublă natură*, București, Tipografia Universității din București.
- Pană Dindelegan, Gabriela, 1992, *Teorie și analiză gramaticală*, București, Editura Coresi.

Pană Dindelegan, Gabriela, 2003, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, București, Editura Humanitas Educațional.

Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2008, *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării*, București, Editura Universității din București.

Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2009, *Dinamica limbii române actuale – Aspecte gramaticale și discursive*, București, Editura Academiei Române.

Pană Dindelegan, Gabriela, Dragomirescu, Adina, Nedelcu, Isabela, 2010, *Morfosintaxa limbii române*, București, Editura Universității din București.

Pomian, Ionuț, 2008, *Construcții complexe în sintaxa limbii române*, Pitești, Editura Paralela 45.

Pop, Gh., 1998, *Morfologia limbii române. Structuri și sistem*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință.

Pop, Gh., 1999, *Sintaxa limbii române. Teorie și aplicații*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință.

Sala, Marius, 1998, *De la latină la română*, București, Editura Univers Enciclopedic.

Săteanu, C., 1980, *Timp și temporalitate în limba română contemporană*, București, Editura Științifică.

- Schulte, Kim, 2004, *Pragmatic Causation in the Rise of the Romance Prepositional Infinitive*, teză de doctorat disponibilă la: <http://people.exeter.ac.uk/kschulte/KimSchultePhDthesis.pdf>.
- Secrieru, Mihaela, 2001, *Cumulul de funcții sintactice în limba română („elementul predicativ suplimentar”)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Secrieru, Mihaela, 2007, *Nivelul sintactic al limbii române*, Botoșani, Editura Sedcom Libris.
- Stan, C., 2003, *Gramatica numelor de acțiune din limba română*, București, Editura Universității din București.
- Stati, Sorin, 1967, *Teorie și metodă în sintaxă*, București, Editura Academiei Române.
- Stati, Sorin, 1972, *Elemente de analiză sintactică*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Șerban, V., 1970, *Curs practic de sintaxa limbii române*, ediția a II-a, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Tamba Dănilă, E., 2004, *Vechi și nou în sintaxa limbii române*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Tiktin, Hariton, 1945, *Gramatica română. Etimologia și sintaxa*, ediția a III-a, București, Editura Tempo.
- Todi, Aida, 2001, *Elemente de sintaxă românească veche*, București, Editura Paralela 45.

- Toma, Ion, 2001, *Limba română contemporană – privire generală*, București, Editura Niculescu.
- Tomescu, Domnița, 2001, *Limba română. Gramatică*, București, Editura ALL Educațional.
- Tomescu, Domnița, 2003, *Analiza gramaticală a textului. Metodă și dificultăți*, București, Editura ALL.
- Toșa, Al., 1983, *Elemente de morfologie*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Trandafir, Gh. D., 1973, *Categoriile gramaticale ale verbului în limba română contemporană*, Craiova, Casa Corpului Didactic a județului Dolj.
- Trandafir, Gh. D., 1982, *Probleme controversate de gramatică a limbii române actuale*, Craiova, Editura Scrisul Românesc.
- Țenchea, Maria, 1999, *Études contrastives (français-roumain)*, Timișoara, Editura Hestia.
- Țenchea, Maria, 2006, *Noms, verbes, prépositions*, Timișoara, Editura Hestia & Mirton.
- Ungureanu, Constantin, 2008, *Limba română. Valori stilistice de predare-învățare*, București, Editura Akademos Art.
- Vasilu, Emanuel, 1970, *Elemente de teorie semantică a limbilor naturale*, București, Editura Academiei Române.

Vasiliu, Emanuel, Golopenția-Eretescu, Sanda, 1969, *Sintaxa transformațională a limbii române*, București, Editura Academiei Române.

Vulișici Alexandrescu, Maria, 1995, *Sintaxa limbii române*, Oradea, Editura Imprimeriei de Vest.

Zafiu, Rodica, Stoica, Gabriela, Constantinescu, Mihaela N. (ed.), 2009, *Limba română. Teme actuale [LRTA]*, București, Editura Universității din București.

Zafiu, Rodica, 2000, *Narațiune și poezie*, București, Editura Bic ALL.

Zafiu, Rodica, 2001, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, Editura Universității din București.

Zdrenghea, Mircea, 1970, *Limba română contemporană. Morfologia (curs litografiat)*, Cluj.

3. Izvoare

* * *Acatistier*, Sibiu, Editura Andreiana, 2009.

* * *Balade populare românești*, București, Editura Ion Creangă, 1984.

Adameșteanu, Gabriela, *Vară – Primăvară*, București, Editura Cartea Românească, 1989.

Agopian, Ștefan, *Tache de tinichea*, București, Editura 100+1 Gramar, 1999.

Aldulescu, Radu, *Amantul colivăresei*, București, Editura Nemira, 1994.

Alecsandri, Vasile, *Poezii*, București, Editura Ion Creangă, 1985.

Alecsandri, Vasile, *Doine și lăcrămioare. Poezii*, I, București, Editura pentru literatură, 1967.

Arghezi, Tudor, *Versuri*, vol. I, București, Editura pentru literatură, 1966.

Arghezi, Tudor, *Versuri*, București, Editura 100+1 Gramar, 1998.

Baconsky, A. E., *Scrieri, Poezii*, I, București, Editura Cartea Românească, 1990.

Bacovia, George, *Plumb*, București, Editura Litera, 2009.

Barbu, Eugen, *Princepele*, București, Editura Gramar, 1994.

Bart, Jean, *Europolis*, București, Curtea Veche Publishing, 2010.

Blaga, Lucian, *Hronicul și cântecul vârstelor*, București, Editura Tineretului, 1965.

Blandiana, Ana, *La cules îngeri*, Chișinău, Editura Litera, 1997.

- Blandiana, Ana, *La cules îngeri*, Chișinău, Editura Litera Internațional, 2002.
- Caragiale, I. L., *Momente, schițe, amintiri*, vol. I–II, București, Biblioteca pentru toți, Editura Minerva, 2002.
- Caragiale, I. L., *Teatru*, București, Editura Albatros, 1972.
- Călinescu, George, *Enigma Otiliei*, vol. I–II, București, Editura pentru literatură, 1969.
- Cărtărescu, Mircea, *Plurivers 2*, volum antologic, București, Editura Humanitas, 2003.
- Cărtărescu, Mircea, *Mendebilul*, București, Editura Humanitas, 2007.
- Cărtărescu, Mircea, *De ce iubim femeile*, București, Editura Humanitas, 2005.
- Cioran, Emil, *Amurgul gândurilor*, București, Editura Humanitas, 1998.
- Cosașu, Radu, *Supraviețuirile 4. Pe vremea când nu mă gândeam la moarte*, București, Editura Fundației PRO, 2005.
- Coșbuc, George, *Poezii*, București, Editura Eminescu, 1972.
- Creangă, Ion, *Amintiri din copilărie*, București, Curtea Veche Publishing, 2009.
- Dimov, Leonid, *Dialectica vârstelor*, București, Editura Cartea Românească, 1977.

Doinaş, Ştefan Aug., *Poezii din tinereţe*, Oradea, Biblioteca Revistei Familia, 2005.

Eliade, Mircea, *Noaptea de sânzieni*, Bucureşti, Editura Litera Internaţional, 2010.

Eminescu, Mihai, *Opera poetică*, vol. I–IV, Chişinău, Editura Cartier, 1999.

Eminescu, Mihai, *Proză literară*, Bucureşti, Editura Minerva, 1981.

Hogaş, Calistrat, *Pe drumuri de munte*, Chişinău, Editura Litera, 1998.

Iorga, Nicolae, *Cugetări*, Bucureşti, Editura Tineretului, s.a.

Iosif, Şt. O., *Poezii*, Bucureşti, Editura Minerva, 2002.

Ispirescu, Petre, *Legende sau basmele românilor*, vol. I, Piteşti, Editura Paralela 45, 2006.

Ivănescu, Mircea, *Versuri poeme poesii altele aceleaşi vechi nouă*, Iaşi, Editura Polirom, 2003.

Macedonski, Al., *Excelsior. Poema rondelurilor*, Bucureşti, Editura Minerva, 1983.

Manolescu, Nicolae, *Începuturile literaturii artistice. Prima poezie lirică*, Bucureşti, Editura 100+1 Gramar, 1998.

Mălăncioiu, Ileana, *Poezii*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1973.

Nedelciu, Mircea, *Și ieri va fi o zi*, București, Editura Cartea Românească, 1989.

Paler, Octavian, *Viața pe un peron*, București, Editura Litera, 2009.

Petrescu, Camil, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, București, Editura Tineretului, 1968.

Petrescu, Camil, *Patul lui Procust*, București, Editura Eminescu, 1978.

Petrescu, Răzvan, *Foxtrot XX*, București, Editura Cartea Românească, 2008.

Petrescu, Răzvan, *Mici schimbări de atitudine*, București, Editura ALLFA, 2003.

Popescu, Petru, *Supleantul*, București, Editura Jurnalul, 2009.

Preda, Marin, *Întâlnirea din pământuri. Desfășurarea*, București, Editura pentru literatură, 1966.

Preda, Marin, *Moromeții*, vol. I, București, Curtea Veche Publishing, 2009.

Rebreanu, Liviu, *Nuvele*, București, Editura Minerva, 1991.

Slavici, Ioan, *Nuvele*, Galați, Editura Porto-Franco, 1991.

Slavici, Ioan, *Opere*, vol. I–VII, București, Editura Național, 2001.

Sorescu, Marin, *Trei dinți din față*, București, Editura Art, 2009.

Sorescu, Marin, *La Liliesi (I–III)*, București, Editura Art, 2010.

Stănescu, Nichita, *Ordinea cuvintelor*, I, București, Editura Cartea Românească, 1985.

Stănescu, Nichita, *Necuvintele*, București, Curtea Veche Publishing, 2009.

Stănescu, Nichita, *Noduri și semne*, București, Curtea Veche Publishing, 2010.

Ștefănescu-Delavrancea, Barbu, *Nuvele. Povestiri*, București, Editura Minerva, 1987.

Țuțea, Petre, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea*, București, Editura Humanitas, 2000.

Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, vol. I, București, Editura pentru literatură, 1969.

Voiculescu, Vasile, *Poezii*, vol. II, București, Editura pentru literatură, 1968.

Voiculescu, Vasile, *Iubire magică. Nuvele*, vol. II, București, Editura Minerva, 1972.

Vulpescu, Ileana, *Arta compromisului*, Ploiești, Editura Tempus, 2002.

Surse electronice

www.adevarul.ro

www.antena3.ro

arhiva.dilemaveche.ro

www.asigurare.md

astra.iasi.roedu.ro

www.businessmagazin.ro

www.calendar-ortodox.ro

www.citatepedia.ro

www.civic.md

codrinscutaru.blogspot.com

www.curierulnational.ro

www.descopera.ro

www.dilemaveche.ro

economie.hotnews.ro

www.emobil.ro

www.financiarul.com

www.jurnalul.ro

www.libertatea.ro

www.mediafax.ro

www.muzeulhasdeu.ro

www.odlt.org/ballast/bouletic_modality.html

oglindanet.ro
pentrufamilie.ro
red-bull-energy.blogspot.com
www.revista22.ro
ro.wikisource.org
www.romaniaibera.ro
www.romania-natura.ro
www.romlit.ro
www.qmagazine.ro
www.sfatulmedicului.ro
stiinte.ub.ro
stirileprotv.ro
stiri.rol.ro
www.7est.ro
ultimaora.phg.ro
www.ziare.com
www.ziarulprahova.ro
www.youmago.ro
www.wall-street.ro
protectiaconsumatoruluiideliteraturacontemporana.wordpress.com